handlas småfjärilarne på likartat sätt som makrolepidoptererna i den första.

För den, som vill förvärva en närmare kännedom om våra fjärilars nutida utbredning och sannolika invandring till Norden, är detta arbete av stor betydelse. Vi tillåta oss därför att å de svenska fjärilkännarnas vägnar framföra ett varmt tack till den högtärade författaren för hans arbete och lyckönska honom till dess fullbordan.

Chr. Aurivillius.

HASEBROEK, K. **Neues zur Entwicklung des Schmetterlingsflügels,** speziell nach dem Schlüpfen des Falters aus der Puppe. Pflügers Archiv. B. 207 p. 140—155. Berlin. 1925.

I denna uppsats visar författaren, att ribborna i fjärilarnas vingar ursprungligen ej äro slutna rör utan vid vingens undre membran fästade på övre sidan öppna rännor, som först när vingarna blivit fullt utspända och torra övergå till slutna rör, därigenom att den övre vingmembranen lägger sig på rännorna och täcker dem. I sammanhang härmed framhålles, att vingarnas förstoring hos den nykläckta fjärilen ej behöver förklaras genom inpressning av kroppsvätska utan snarare beror på kapillarkraften och tyngdkraften, då vingarne i sista stadiet alltid behöva hänga fritt nedåt för att bliva fullt utvecklade.

Chr. A.

Handbuch der Pflanzenkrankheiten, begründet von PAUL SORAUER. Bd. IV. Tierische Schädlinge an Nutzpflanzen. 4. Aufl. Erster Teil. Berlin 1925. Paul Parey. Pris bunden 28 mark.

Sedan åtskilliga tiotal år tillbaka (1886) har SORAUERS berömda handbok rörande växternas sjukdomar och växternas parasiter inom djurvärlden varit oumbärligför den praktiske växtodlaren och än mer för den med hithörande ting sysslande forskaren. Från en jämförelsevis blygsam början har verket nu svällt ut till ett digert uppslagsverk i fem delar, varav de båda sista skola behandla kulturväxternas skadedjur.

Från och med 3:dje upplagan, som utkom 1913, har Prof. L. REH i Hamburg haft det ansvarsfulla uppdraget att bearbeta det zoologiska materialet. Nio långa år tog det för honom att sammanställa den upplagan, och man undrar icke på det, ty det gällde att i kort och koncis form samla vad man visste icke blott om de europeiska skadedjuren, utan om all världens skadeinsekter. En var som haft tillfälle begagna verket har kunnat konstatera, med vilken beundransvärd flit, noggranhet och urskillning han förstått lösa den svåra uppgiften. Boken blev i sin tredje upplaga för den praktiske zoologen en ytterst värdefull hjälpreda, icke minst tack vare de talrika litteraturhänvisningarna.

Nu, 12 år senare, har fjärde upplagan börjat utkomma. Det oer-

hörda uppsving den praktiska entomologien tagit under dessa år har nu tvungit Prof. REH att icke blott skaffa sig medarbetare utan även ej så litet utvidga den zoologiska delen. Första delen föreligger nu i tryck, utgörande en volym på 483 sidor med 218 textillustrationer. Uppställningen är densamma som i föregående upplaga med utgångspunkt från de lägst stående djuren. Delen omfattar följande grupper: *Protozoa, Nematoda, Annelida, Mollusca, Arthropoda* (*Crustacea, Myriapoda, Arachnoidea* och *Hexapoda: Aptera* t. o. m. *Lepidoptera*). De tre förstnämnda djurgrupperna hava i föreliggande upplaga bearbetats av Dr. S. WILKE. Dessutom har Dr. FR. ZACHER bearbetat ortoptererna, Dr. K. FRIEDRICHS embiiderna och Dr. H. BLUNCK thysanoptererna.

I förordet till denna upplaga beklagar författaren, att utrymmets begränsning nödgat honom till en ofta i hög grad koncentrerad framställningsform. I viss mån måste man instämma däri. Men å andra sidan torde boken därigenom ej ha blivit mindre användbar för den praktiske växtodlaren. Denne erhåller nämligen enligt min tanke just de upplysningar, som han bäst behöver. För fackentomologen är däremot olägenheten något mera kännbar, men uppväges av rikedomen på litteraturhänvisningar. Illustrationsmaterialet är i stort sett mycket gott.

Författaren slutar förordet med orden: »Möge die neue Auflage dem deutschen Namen Ehre machen». Den saken behöver författaren ej oroa sig för! REH's »Sorauer» — om jag så får uttrycka mig — har alltsedan 1913 varit oumbärlig och skall förbliva det ännu i många år. Den är pålitlig och innehållsrik, den är ovärderlig såväl för praktikern som för forskaren.

A. T.

Die Tierwelt der Nord- und Ostsee, herausgegeben von G. GRIMPE und E. WAGLER. Leipzig, Akademische Verlagsgesellschaft.

Om få arbeten kan man med större berättigande än om detta säga, att de fylla ett länge känt behov. Var och en som bedrivit studier vid våra havskuster över djurlivet eller av annan orsak behövt en översikt av en viss djurgrupp för att bestämma någon av dess arter eller sätta sig in i andra sidor av dess naturhistoria, vet, hur besvärligt detta vanligtvis faller sig, enär man oftast får gå till facktidskrifternas avhandlingar för att få de önskade upplysningarna. Det arbete, vars titel vi se här ovan och vars första häfte nyligen utkommit, vill möjliggöra en hastig orientering över Nordsjöns och Östersjöns fauna både i systematiskt och biologiskt avseende. Alla i dessa hav förekommande djurarter skola där behandlas, artbestämningarna skola underlättas genom s. k. bestämningsnycklar, utbredning, levnadssätt, fortplantningshistoria, anatomi m. m. skola översiktligt klarläggas, och verket blir ganska fylligt illustrerat med avbildningar över djurens yttre utseende, inre byggnad, larvformer m. m. och med utbredningskartor.